

Секція 1. Освітні реформи та інновації у глобалізованому світі.

Калюжна Ю.А.

*викладач кафедри ділової іноземної мови
та міжнародної комунікації
Національного університету
харчових технологій*

КОМУНІКАТИВНИЙ ВАКУУМ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗОВАНОГО СВІТУ

На сьогоднішній день проблема комунікативного вакууму є однією з основних та збільшує оберти з неймовірною швидкістю. Потрібно визнати, що в умовах глобалізованого світу подібний парадокс стає нормою. Більше того, майже кожен аспект глобалізації збільшує і робить прірву між людьми глибшою. Розглянемо основні причини подібного стану речей:

1) **Технологічний прогрес.** На сьогодні необов'язково купувати виток та відвідувати кінотеатр, все частіше люди віддають перевагу перегляду вдома, все частіше, використовуючи різноманітні девайси та Інтернет, люди купують товари та послуги дистанційно. Значною мірою наявність перекладачів у соціальних мережах та месенджерах спрощує спілкування та розширює можливості взаєморозуміння між представниками різних національностей, але в той же час варто бути чесним і розуміти, що машинний переклад не забезпечить прояву емотивного та особистісного аспектів. Поступово телефони, Інтернет-технології та месенджери витісняють класичні методи спілкування. Більше того, вищевказані технології часто вимагають лімітованого короткого обсягу повідомлень, що робить неможливою передачу всіх конотацій.[2] Це надзвичайно сумна та іронічна ситуація. З появою смартфона поширювались навіть дискусії, чи не стає людина з новими технологіями саме тією Надлюдиною, яку пророкував Фрідріх Ніцше. Ось що казала з цього приводу І.Г. Шестакова: «Мы получаем человека, усиленного машиной, но это не выхолащивание личности и не проблема выбора между машиной или человеком, но усиление конкретного человека, его личности: 1умный становится умней, желающий действовать действует 1более решительно, ленивый становится всё более ленивым. Можно предположить, что мы

являємося свідетелями тенденції превращення человека в могущественное создание, обладающее сверхъестественными возможностями, — превращения человека в сверхчеловека». [3] А від себе додам – модернізована версія Надлюдини буде самотньою і страждатиме від вакууму, який сама обрала.

2) **Інформаційне переповнення.** Світ творить інформацію, щоб було що транслювати в інформаційний простір, який дає нам інформацію і дозволяє транслювати її повторно, змінюючи, доповнюючи, спотворюючи. Вона повсюдно і відтепер інформація поглинає людину, яка не встигає фільтрувати її та осмислювати, стаючи просто слухачем або ретранслятором. Відеоблогери стають популярними не тому, що всі вони видатні особистості, просто перегляд подібних відео створює ілюзію живого спілкування і змінює сприйняття інформації, роблячи її більш цінною та цікавою. Але і цей аспект не позбавлений парадоксу: інформація швидко стає неактуальною, а перенасичення нею призводить до виснаження, апатії та неврозів.[1]

3) **Нова форма суспільної свідомості.** Приймаючи універсальність культурних смислів, глобалізація руйнує наші попередні уявлення про ідентичність в рамках країни чи нації та розширює розуміння її до масштабів планети, усього світу, а це призводить у свою чергу до нових особистісних криз та суперечностей.[1] Втім, є й більша загроза культурній та національній ідентичності – соціальна стратифікація, одним з виявів якої є трудова міграція. Пошук універсальної стандартизованої свідомості призводить до пошуку стандартних умов життя, праці тощо, а це не є можливим, адже вихідна точка у кожній нації різна. І тут приходить на згадку цитата з «Аліси у країні чудес»: «Треба бігти з усіх ніг, щоб тільки залишатися на місці, а щоб кудись потрапити, треба бігти як мінімум удвічі швидше!». На жаль, країни, які не встигають за стрімким розвитком зараз, навряд зможуть «бігти» достатньо швидко у майбутньому.

Але є аспект глобалізації, який можна сміливо вважати позитивним, звісно ж, за умов його адекватного використання. Мова йде про освіту. Глобалізований світ потребує людини, яка вміє мислити нешаблонно і здатна

робити висновки, не піддаючись тиску інформаційної лавини. Створюючи соціальний вакуум, глобалізація вимагає від людини вміння та готовності вести діалог та бути учасником різних типів дискурсу. Технології дистанційного навчання стають все більш популярними і, напевно, варто бути готовим до того, що вони колись повністю витіснять стаціонарну форму навчання. Так, це може підтвердити тенденцію, ще подекуди латентного, вакууму, але допоможе залучити людину до дискурсу глобального.

На мою думку, мовні дисципліни дозволяють використовувати одну з класичних форм міжособистісного спілкування – діалог, що в свою чергу спрощує засвоєння нового матеріалу та робить заняття надзвичайно ефективним. Діалог може бути реалізовано у різних комунікативних парах: студент-студент, студент-викладач, студент-носій мови тощо. Діалогічне мовлення на заняттях з іноземної мови має бути наріжним каменем мовленнєвої практики, адже окрім безпосередньо практики спілкування іноземною мовою, дозволить комуні-кантам усвідомлювати та виражати свою самобутність, формуючи мовленнєву особистість в рамках міжособистісного та професійного спілкування.

Література:

1. Силадій І. Розвиток освіти в контексті основних викликів глобалізації./ І. Силадій // Вища освіта України. – 2016. - № 4. – С. 34-38.
2. Шапошников В.А. Коммуникативный вакуум в горизонте социокультурных проблем личности и общества./ В.А. Шапошников // Ярославский педагогический вестник. – 2013. - № 2. – С. 259-262.
3. Шестакова И.Г. Человек в эпоху смартфона. / И.Г. Шестакова // XXI век: итоги прошлого и проблемы настоящего плюс. — 2015. - №6. - С. 43–48.